

2
SUUR-~~UUR~~ Lasten edes,
Vanhemmilda walm. tettu /
Että tul' sit tietämähän
Mitä Saarnas sanotahan /
Mitä akka Amu. Saarna /
Laikea puhe pyhiehella /
Kuing' on JESUS ilmestynyt
Wapahramhan waiwaisista /
Tullut tänne taitwahaasta
Ilmandunut ihmiseri /
Kärsti wietä wijmeiseldä
Kiwun kowan kuolemangin /
Jolla osti orjudesta
Hengemme pois heltoetistä /
Ime^ä autuntehen /
Että^ä us^{us};
Jost' on^ä j^ä äitwän /
Sekä puhe pyhimmästä /
Ufioista awaroista /
Että armon andajasta /
Joita tule tulkistella /
Tosin tarkast tiedustella /
Sekä sinun että minun /
Sekä laikein lasketuiden;
Sillä jos et Joukun Juhlan
Wyöda puhua pyhydestä /
Että tahdo tawoitella
Alga käyda autuntehen /

...at
...ngi,
...Luoja

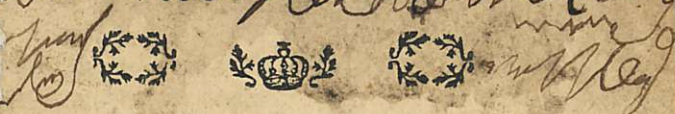
Etä osaa puengana
 Ukon tielle tietämätöin.
 Täp' on sullen Suomalainen
 Pandu edes autuudesta/
 Tila tehty tietämähän/
 Kysyeres kyllemmellä:
 Mistä tulee turwa meille/
 Mistä apu annetahan?
 Jos sä muutoin muistat sitä,
 Ettäs synnis synnyit tänne.
 Kuingas luulet kuolemasta
 Kirtvondutvas kiron alda/
 Jos et aina abkeroike/
 Nyhdä tietä pyhdestä/
 Jos et joutu sishen asti/
 Ettäs tiedät tietävästi/
 Ett on lusa Lymästajas/
 Jumaluden juuri kutva/
 Jhe Isäs olehdainen/
 Kansa kaidwadiastin/
 Joll' on walda walmistella/
 Tehdä illaa taitwaha/
 Joka wiellä wimmiseldä
 Tahto tulla tuomiolle.
 Laulele siis lapsinesi/
 Myöskin näitä nähdesäsi/
 Taidka luse taitawasti
 Näitä Sanan sanomita.

104
 105
 106
 107
 108
 109
 110
 111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200

1
 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100

Latinalainen laulu

A lgus oli alkamatoin	Sana suuri sanomatoin,
Sana juuri Jumalasa,	Jumal ombi sama sana,
Sana joka algun alkoi,	Teki tehdyt teeskämällens.
Uusi algus alkamata	Urin tykön Ulimmäisen;
Sana jonga saattetella	Ombi tehty tehtäväiset,
Pandu luodot paicallensa,	Kaicki tegot kaunistetut,
Sana sängen sanomatoin,	Joka elä elämästans,
Uldoi elon eläville,	Sielun woiman siunatuille.
Sana walo walkeuden,	Elo ise ihmisille,
Joka paista pimeydes,	Karkottele kuolemangi.
Tai on tosin totisesti	Sana sängen sanomatoin,
Käyppi yli ymmerryen,	Etä tiedon, tietämisen.
Jos ei HENRA Hengens kautta	Oli tehnyt tietäväari,
Suuren sanan salaisutta,	Joka tähtens ihmisille,
Nijn me olsim onnettomat,	Pimeyden pilkan alla,
Waipuisimme walotoinna	Hullutehen huomiori;
Kuka taita tulkistella	Suurta sanan salaisutta?
Kuka woipi woimallansa	Tiedon anda asioista?
Koss on kuuldu korkeamba	Sanomata juurembata,
Kuin on sanottu sanasta,	Kaiken elon elämästä:
Joka teki taitawasti	Koko mailman kourallansa
Oli mailmas olemainen	Nijnkuin koko kotonansa.
Kuka taita taidollansa,	Kenen kieli kerjenneko?
Sanomahan sanoillansa,	Ilmoittamhan ihmehitä?
Että ise Isän Poika,	Isän kaicki kuldainengi,
Sana alku alkawille,	Ise koko luonnon Luoja

Handwritten notes and initials on the right margin, including 'lv', 'ilome', and 'va'.

igens ihmiseri,
sui segas seurakunnan,
kulli maasa kuolewitten,
Baicka Hän niin wajeldeli,
näytti igens nöyrydesä,
Hän toki eroittanut
mutta piti muuttumata
kagos tätä kamalata!
uoia ombi luodun luonnos,
Sana syndyi selkiästi,
Hän täällä alahalla
josta toki totisesti
näkyi warsin nähtävästi
nähtin ike Isästänsä
täynnä tosin totuuttakin,
joka pitää piwosansa,
Kanda kaieki kadellansa,
Sepä syndyi synnitöinnä
Heikon olles helmahasa
Uidin riefkall ruokittihin,
Makais majas woiwatoinna,
Oli menois, menetyis,
Warstin walwois, maatesakin,
joka kärsi joutujesa
Puutorita puoleldansa,
Lundi näljän tulemisen,
Tanois jalo juomatoinna,
Taitakosta taito tätä,
Kaieka järki tarwoitella,
Miyi Luoja lastenuisi,
Luinga kulli kuolematoin,
Se kuin sääsi sanallansa,
Lani määrän merellengi,
kusui Ferran kielellänsä,
illoin tuotti siisiferi,
mal ombi olemises,
kaikelell elämälle,
on tullut tietävästi,

Korkeimmasta korkeudest,
Otti lihan langenurten,
Tuli miehen muotoiseri,
Niinkuin muuttin muukalaiset
Ilmei ilmas ihmisenä,
Warstin waimon siemeneyi:
Jumalutta juwestansa,
Kari luondoo luopumata.
Että yhdes yrinäises,
Sekä luotu Luoias lujas,
Tuli lihas lijekumahan,
Makais maasa manderella,
Loisti woima loppumatoin,
Kunnia kuutuis katomatoin,
Minokainen armoinensa,
Suurimmasa suloisudes;
Koko mailman kourasansa,
Wallikepi wahwudetki;
Uidin kohdust, kokonansa:
Kapaloisa kannettihin,
Neikyhäisen nisäisistä,
Lasna olles lattialla:
Kaikis kansakäymisistä
Kaiken kansan keldainengi:
Niinkuin muutti muukalaiset,
Että waitwa eläisämä:
Kumhin ruan puuttujesa,
Wäsyi wälis woiwatoinna.
Eli tieto tietäwäisten,
Siitä saatta sanomata,
Ilmoitt' igens ihmiseri?
Kuolewitten kumpaniri?
Teki tyhjäst taiwahatti,
Käski päiwän paistamahan:
Sanan yhden yrinänsä,
Maan ja wuoret walmihiyi.
Hengi Pyhä hengellinen,
Woima wahwa woittawille,
Almandunut ihmiseri;

Andoi ikens aivan alas,
 Mutta kuulus kummembata!
 Tahdo tuta tuttavata,
 Joka tuli tuttavillens,
 Sembä omat oudoruivat,
 Näimbä näky nähtävästi
 Koska kansa kadotuses,
 Tahdoit olla tavallansa,
 Se kuin maka mailman mudas
 Kaiwa kuopas kuolon warjos,
 Se ei kärsi kirkkautta,
 Vitä tapans tottunehen,
 Mutta jotka jouduttawat
 Tahtoin tosin toivottawat,
 Jotka pyhien parannosta,
 Lunastusta luvattua
 Niille andoi armostansa
 Raitti lapsi Jumalalle,
 Jotka uskos uudistuwat
 Sanan kautta syndynehet
 Waan ei miehen siemenestä,
 Taida tulla taiwallista,
 Se kuin syndy syndisestä,
 Se on liha liikkujeskin,
 Mutta joka Jumalasta
 Sepä juurtu Jumalasa,
 Mutta muista mingätähde
 Allend' ikens istuimeidans,
 Otti päällens orjan muodon,
 Eipä suotta suurin Herra
 Eyy on sishen syndis parka:
 Että meidän ensimmäiset
 Jotka jouduit Jumalasta,
 Eikä kuullet kuuluisinda,
 Sillä Luoja luodes lausui,
 Ettei otta omenasta,
 Sanoi suulla selkiästi,
 Teki tahtons tietäväri,
 Uhkais wielä wiimeiseri

Ettei madot mailmalaiset
 Omistella omahista,
 Ostamahan omiansa,
 Suljit owens suuttununna.
 Olleen mailmas muinasesti,
 Pijritetyt pimeyldä,
 Ihe pilkvoi pimiästä.
 Pimeydes päivätöimä,
 Niinkuin myyry mättähästä,
 Dudox otta walkeuden,
 Pysyy, paatun pimeydes.
 Ikens poijes pimiästä,
 Sanan walon walkeutta,
 Riendeliwät riemun kansa
 Ottamahan omayensa;
 Moun tulla autuaxi,
 Herra heidän Hengellänstä,
 Nudes elos elämähän,
 Juuri ihe Jumalasta.
 Eikä weren waikuturest
 Joka pyhyis pyhudesä;
 Lihan tahdost liikkumahan,
 Eikä ehdi Jumalahan;
 Syndy sanan siemenestä,
 Pysy aina autuudesa.
 Jumal astui alahalle,
 Nöyräin sekhan nöyrimmäxi,
 Että lihan langenehen;
 Tehnyt sitä tekemistä,
 Sekä sinä että minä;
 Wanhimbamme waikiasti,
 Erkani pois elämästä,
 Eikä totuutt' totellehet;
 Andoi käskyn Adamille:
 Eikä purra tiedon puusta,
 Herra ihe ihmiselle,
 Käski käyvä kuuliaisna,
 Suostemalla kuotewalla,

kuu wylis wylin tehda,
aieka syöda tahdollansa,
lutt'ei kuullu kumbikana
ata wahwaa waroitusta,
Baieka kaieki kappalehet
Hran andä hammaastywät,
hdit toki kokenahan,
alit tuosta tulewansa
ti Ewa ensimmainen,
rimes kambi korfialle,
iffi otta omenata
anoi sijtä saawan hänen
Baimo otti omenaisen
osta andoi Adamille,
sijtä syystä syötyänsä,
tei kuuldu kieldämistä,
sillä heikell silmillänsä
rajit heillens häwetesä,
uin he luowuit Luojastansa
uulit Luojan liwistywan,
uulit karmen kärinäta,
toiwbit isoy isjänsä,
Silloin kaaduit kadotuksen,
hdit igens uskollansa
jonga wigan wirhillisen,
aitit myöskin lapsillensa,
Sembä tähde selkiästi
käskyn kautta kaiekiwallan
Sillä kiiwas kirourens,
hystyi warsin Wanhembihin,
ong ei alda angarimman,
Goinut kengän woimallansa,
ill' ei löyty löytywätä,
ka saatti sammutella,
nga tähde totifesti
lynehet puuttumata
tta igē Jsan Gana,
o täynnä ainokainen,

Wihan ala wiipymätä,
Poiketa pois pyhimmästä,
Puusta kieldyst purestella.
Eikä Ewa eikä Jsa,
Toden kieldoo totellehet,
Tottelewat totifesti,
Luojan edes eläimetki;
Jos on luja Luojan liitto,
Luojan werray woimallansa,
Luotti sanhan satanaisen,
Wannoi walhen waimon ethen
Tiedon puusta tiedorensa:
Ylimmäisen ymmärryren;
Virun suusta syödyänsä,
Mielen lisäy miehellenä,
Suuttui heihin suurin HHRa,
Waroitusta wakaisinda,
Näjit igens ilkiäri,
Veittehitä peljätessä.
Epäuskos elämähän,
Pannen tietons tiedon puuhun,
Wietellystä wihamiehen,
Uskoit päälle perkelehen;
Katois heistä HHRan Hengi,
Saalihyri saatanalle,
Epäuskon uspenden,
Perinnöyri pojillensa.
Kaikin tulim tuomituri,
Sanan sanotun edellä;
HHRan wiha hehkuwainen,
Että sattui sikidihin,
Wihan tulen wingeimman,
Mutta meitä awullansa,
Tehyyn joucos tietäväätä,
Wihan tulen tuimeuden,
Kaikin olsim kadonnehet,
Kuolemasa kauhiasa;
Jhe Jsas istuwainen,
Kumaluden juuri kuro,

Jora näki nandynnehen
 Kautta virun kavaluden,
 Andoi izens auttajari,
 Lupais izens ihmiseri,
 Istui alas istuimeldans
 Nöyryttipä nöyrimmäri
 Meidän tähtem täydellifest,
 Täytti Lagin laittamisen,
 Kärsi kiron kipeimmän,
 Volki jalo jalgallansa
 Riippujesa vistin puusa
 Nousti siittä silliseri,
 Osti meidän orjudesta,
 Voitti ike voimallansa,
 Kirutteli Werellänsä,
 Herätteli Hengellänsä,
 Opettipa ollesansa
 Andoi meille avaralda
 Että mekin mielellämme
 Pyytäisimme pysymähän
 Jonga merkin meille andoi,
 Sotytä siis sydämmehem
 Saata sielum siwiäri,
 Taita tahtom tarvoillesti,
 Että eläis sieluisemme

Luopimehen
 Nuttamahan arutoinda,
 Kärsimähän kuolemata,
 Jhe Jsäs olemainen,
 Jhe izens Jsäns edes
 Että wielä edestämme
 Teki tilin täydellisen,
 Kuoli wielä wijmeiseldä,
 Kallon korvan kärmeheldä:
 Maroi welkam werellänsä,
 Kaiketi pois kuolemasta,
 Kirvotteli kiron alda:
 Murti kärjen kuolemalda,
 Synnin haawat haifemasta,
 Uuden elon uskoviillens:
 Täsä elos elämähän,
 Esimerkin elämästans;
 Kulkisimme kuuliaisna,
 Rauhaa sekä rackautta,
 Jos me olem omanansa.
 Jesu rakas! rackaudes,
 Nöyrydelläs näkyvällä,
 Täsä elos ensimmäidä,
 Sinun kansas katomata.

Korkiasta Saarnasta.

Stkös näistä nähä taida
 Stkos kuule Engeleitä,
 Kuinga nekin kunnioitit
 Waick ei Herra heitä warte
 Tulit toki taimahaasta
 Kirckaudes kildäwäsä,
 Saattamahan sanomita,
 Että ike Jsän Gana
 Tuli ike ihmiseri,

Mitä puuttu puoleldasi?
 Jorka puhuit paimenille,
 Jumalata julkifesti,
 Tullut lihas lijkumahan;
 Suurell joukoll Joulu yönä,
 HErran walon walkeudes,
 Ilon kansa ihmisille:
 Silloin syndyi synnitöinnä,
 Wapahataj waiwaisille;

Anna volla siidä väiset,
 ja häntä karkahisti
 Anna suurin korkeudes,
 kohon aina autudes,
 rauha maasa matalasa,
 tähde tämän syndymisen,
 jonga tähde täydellisest
 joks on aina Adamista
 Diekan kautta Cherubimin
 Ruules! Kuinga tumajapi
 Saattais ilon sanomata,
 jonga tähde täydellisest
 Enambi kuin Engeleillä
 Sillä ettei Engeleitä
 jotka pyhyit pyhydesä,
 Mutta meitä murhatuita,
 Juhli JESUS iainwaha sta
 Että mekin eläisimme,
 Kijttäkäm sijs kilwoitellen
 Joca tahtoi taiv. jausta
 Nijttäkäm yhteisesti
 Erika suures suloisudes
 Juhli tänne turvayemme
 Ach sijs JESU auttajani!
 Anna Henges asumahan
 Että se mun elättäisi,
 Ettän olisin otollinen.
 Että woisin woimallisest
 Kijtos kortia Jumalalle!

Ylimmästä ylistämähän,
 Seraphimin seurakunda,
 Kijtos-weisun kortiaasti:
 Herrain HERALL Jumalalle
 Joka pyhy puutrumata.
 Että ilo ihmisille
 Joks on Luoja Lunastaja,
 Armon owi awaitihin,
 Tähän asti angarasti
 Wartioitu wakawasti.
 Heidän anens heliästi,
 Ylimmästä ylistäinä:
 Ewy on meillä sydämmestä
 Kijttämähän kielemämme;
 Ollut tarwes ostamahan,
 Luopumata Luojasansa;
 Synnin kautta kadonneita
 Ostamahan omayensa:
 Hänen kansans kauneudes.
 Jsan armon awarutta,
 Jnda Poicans auttajarem,
 Jsan Poika JESUSTamme
 Syndyi melle synnitöinnä,
 Kuopast kuirwast kirwotteli.
 Minun wahwa Wapahajan
 Sisälle mun sieluiseni,
 Sinun elos elämällä;
 Sinun armos astiari,
 Kijttä HERA kielemäni:
 Jumal synnyi Jhmiseri,
 Jo Jumal' leppyi Jhmisill.

JACOB MARDELL WIDMAN.

